

det Skjøn, som Nævningerne komme til at afgive over en kriminel Sag, altid træffer det Rette. Jeg nærer ialtsald Tvivl derom. Naar jeg saaledes har tilladt mig at fremsføre det Væsentlige af, hvad der kan siges til Forsvar for Umiddelbarhedsprincipets Gjennemførelse, navnlig i Retning af, at, hvad der er antaget som bevist af Landsretten, ikke kan underkastes Kritik af Spøstret, saa maa jeg ogsaa tillade mig at fremsføre en Række af Grunde, som tale imod det Heldige i en saadan Regel. For det Første vil jeg henvise til, at vi jo have Erfaringer for os i dette Spørgsmaal, ganske vist under en noget anden Form end den, hvori det vil komme frem, efter at det foreliggende Lovudkast er blevet Lov. Vi have jo alt nu kollegiale Domstole, som staa under Spøstret, nemlig de kjøbenhavnske Retter, hvor fem saakundige Dommere ogsaa over Bevist. Vel ere disse Retter bundne maaft noget stærkere, end Landsretterne ville blive det, efter at Lovudkastet er blevet til Lov, men mon der dog ikke nok kunde blive Anledning til uagtet de sidstnævnte Retters friere Stilling til Bevist at underkaste ogsaa Bevist en ny Prøvelse og Kritik ved Spøstret, bliver det overhoved ikke en Forkvæling af vor hele Procedure for Spøstret, hvilken jeg tror, vi i dette Dørlig kunne være stolte af og vel tilfredse med, naar en saa vigtig Del af hele Sagens tidligere Forhandling som Spørgsmaalet om Bevist skal være udelukket fra den øverste Domstols Kritik? Jeg tillader mig at nære den Overbevisning, at dette ikke vil stemme med den Retssopfattelse, som er almindelig her hos os. Jeg tror, at man er vant til, at enhver Del af en Dom, som er falden i en underordnet Instants, kan undergives Kritik af den overordnede, og jeg tvivler om, at det med Lethed vil gaa ind i den almindelige Retshvidhed, at, fordi en Domstol, bestaet af 5 Dommere, har afgjort Spørgsmaalet med Hensyn til Bevist, da ikke 9 Spøstretsdommere skulde være besejdede til at tage dette Spørgsmaal op og mulig med Freie komme til en anden Opfattelse. Men der følger ogsaa andre Besynderligheder med denne Fastholden af, at Bevist, saaledes som det er antaget af Landsretten, er uanfægtelig fra Spøstrets Side. Jeg henviser i den Henseende til Lovforslagets § 267, hvor det er paalagt Landsretten at udtale sig ogsaa om irrelevante Fakta, hvorvidt de ere beviste eller ikke. Landsretten skal altsaa udtale sig om alle irrelevante Fakta, naar der blot kan tænkes en Mulighed for, at Spøstret kunde tillægge dem Betydning, og endvidere siger § 267, at den i Dommen givne Fremstilling af Parternes mundtlige Angivelser og Uttringer afgiver fuldt Bevis for disse. Jeg beder nu betænke eller jeg henstiller navnlig til ærede Jurister, der have frevet Domme, hvorledes en saadan Dom vil komme til at se ud, naar Landsretten ikke blot skal støtte sin Afgjørelse paa relevante Fakta, men ogsaa skal

fulde sine Præmisses med en Opregning af irrelevante Fakta og afgjøre, om de ere beviste eller ikke — det bliver i hvert Tilfælde ikke Klæbskifte Domme, der blive fremne paa den Maade — og naar Landsrettens Afgjørelse af den givne Fremstilling af Parternes mundtlige Angivelser og Uttringer skal afgive fuldt Bevis, hvad Betydning faar da Forhandlingen i Spøstret, naar der ikke skal gjælde det Samme? Jeg kan derfor ikke skjønne rettere, end at Bevist ogsaa maa undergives en Prøvelse for Spøstret, og jeg anser ikke dette for absolut uførenligt med Umiddelbarhedsprincipet. Det er jo ligesaa vel muligt at føre Vidner for Spøstret som for Landsretterne, og jeg anser det uregteligt for at være høist uheldigt, naar man vil unddrage Spøstret en Kritik af Landsrettens Dom med Hensyn til Bevist, fordi det for at hævde Umiddelbarhedsprincipet antages at maatte være endelig afgjort, hvad Landsretten i saa Henseende har bestemt. Da min Autoritet i den Henseende jo ikke veier meget, skal jeg tillade mig at henvise til en anden Autoritet, der i disse Sager som i Alt, hvad der angaar Proceduren ved Spøstret, vistnok maa erkendes for at hvile paa en grundig Indsigt. Det er nemlig afdøde Spøstretsadvokat Brod. Han har netop med Hensyn til dette Spørgsmaal dissentieret fra den øvrige Proceskommission, og da jeg ikke formaar saa klart og præcist som han at udtrykke de Betænkkeligheder, som fremkomme ved denne Del af Lovforslaget, skal jeg med den høitærede Formands Tilladelse oplæse det Par Ord, han desangaaende siger. De findes i Motiverne Side 22 til 23 til det i Juni 1877 fremkomne Udkast. Spøstretsadvokat Brod siger der, „at den Dobbeltthed i Rettsfølgningen, — det er nemlig dels Appel til Spøstret og dels Forsøg paa at bringe Sagen ind for Landsretten igjen for at stæffe nyt Bevis tilveie, han her siger til ved at tale om Dobbeltthed — „vil kunne medføre Langvarighed og Omkostninger, — og det ofte langt betydeligere, end om Sagen paa nuværende Vis indstævnedes for Spøstret, er af sig selv indlysende, men dertil kommer den væsentlige Ulempe, at, medens Parterne dog nutildags have Wisshed for med ergangen Spøstretsdom at opnaa endelig Afgjørelse af Retssretten, vil dette ingenlunde altid være Tilfældet under det nye System. Fevnlige vil en Part have Anledning til at benytte begge de ved Udkastet hjemlede Rettsmidler; han har da først at indbringe Sagen for Spøstret (§ 296). Spøstret giver ham Medhold i hans rettlige Opfattelse af Forholdet, men der er Dele af Møllekværendet, hvor Spøstret maa lade Landsrettens Dom staa ved Magt, fordi de kræve yderligere Bevisførelse, og Seirherren maa saaledes vende tilbage til Landsretten for at erholde Sagen forstiftet, hvis da de saakundige Jurister endnu levne ham Tid dertil (§ 329); atter her er han